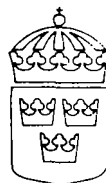

Regeringens proposition

1987/88:51

om inbetalningskvot vid avsättning till allmän
investeringsfond och skatteregler vid fusion mellan
ekonomiska föreningar

Prop.
1987/88:51

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 22 oktober 1987.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Bengt K.Å. Johansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring av reglerna om inbetalning till riksbanken i samband med avsättning till allmän investeringsfond. För närvarande gäller att företaget skall betala in ett belopp motsvarande 75 % av avsättningsbeloppet. Förslaget innebär att inbetalningskvoten höjs till 100 % för avsättningar som görs i bokslut per den 31 december 1987 och senare.

Propositionen innehåller också förslag om ändrade inkomstskatteregler vid fusion mellan ekonomiska föreningar. Dessa ändringar föranleds av den nya lagstiftning om ekonomiska föreningar som träder i kraft den 1 januari 1988.

Lag om ändring i lagen (1979:609) om allmän investeringsfond

Härigenom föreskrivs att 3, 8, 9 och 14 §§ lagen (1979:609) om allmän investeringsfond skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §¹

Avdrag medges inte med högre belopp än *fyra tredjedelar* av det belopp som i rätt tid har inbetalats på räntelöst konto i riksbanken (konto för investering).

Avdrag medges inte med högre belopp än det belopp som i rätt tid har inbetalats på räntelöst konto i riksbanken (konto för investering).

Har räkenskapsåret avslutats senast den 31 augusti året före taxeringsåret skall inbetalningen ha gjorts senast den 15 februari under taxeringsåret. Har räkenskapsåret avslutats efter den 31 augusti året före taxeringsåret skall inbetalningen ha gjorts senast den 30 april under taxeringsåret. Inbetalningen skall anses ha gjorts när medlen kommit riksbanken till handa.

Inbetalning som har gjorts senare än vad som sägs i andra stycket men senast den 30 juni under taxeringsåret skall, om företaget begär det, också medföra rätt till avdrag enligt första stycket. I nu avsedda fall skall företaget betala en särskild avgift till statsverket. Avgiften är en procent av det för sent inbetalade beloppet om inbetalningen har gjorts senast en vecka efter den i andra stycket angivna inbetalningsdagen. Har inbetalningen gjorts senare är avgiften sex procent av det för sent inbetalade beloppet om inbetalningen skulle ha gjorts senast den 15 februari och tre procent av samma belopp om inbetalningen skulle ha gjorts senast den 30 april.

Den särskilda avgiften skall betalas inom den tid som länskattemyndigheten bestämmer. Betalas inte avgiften inom föreskriven tid utgår restavgift enligt 58 § 1 mom. första stycket uppbördslagen (1953:272) på avgiftsbeloppet. Den särskilda avgiften och restavgiften får drivas in i den ordning som gäller för indrivning av restförd skatt enligt uppbördslagen.

Avgifterna är inte avdragsgilla vid inkomsttaxeringen.

8 §²

Har beslut enligt 4 eller 6 § meddelats får företaget från konto för investering ta ut medel som svarar mot *tre fjärdedelar* av den del av den allmänna investeringsfonden som skall eller får tas i anspråk. Utbetalning får inte göras före utgången av november månad det år då den mot inbetalningen svarande avsättningen har prövats vid taxeringen i första instans.

Har beslut enligt 4 eller 6 § meddelats får företaget från konto för investering ta ut medel som svarar mot den del av den allmänna investeringsfonden som skall eller får tas i anspråk. Utbetalning får inte göras före utgången av november månad det år då den mot inbetalningen svarande avsättningen har prövats vid taxeringen i första instans.

Har utbetalning skett skall ett belopp som svarar mot *fyra tredjedelar* av det utbetalade beloppet tas i anspråk av den allmänna investeringsfonden i enlighet med beslutet.

Har utbetalning skett skall ett belopp som svarar mot det utbetalade beloppet tas i anspråk av den allmänna investeringsfonden i enlighet med beslutet.

¹ Senaste lydelse 1986:1333.

² Senaste lydelse 1984:1091.

9 §³

Sedan fem år har förflutit från ingången av det kalenderår under vilket inbetalning till konto för investering har gjorts, får företaget utan särskilt tillstånd ta ut medel som svarar mot trettio procent av de inbetalade medlen minskat med medel som under femårsperioden har betalats ut enligt 14 § första stycket (fria sektorn). Med inbetalade medel avses inte medel som företaget enligt 13 § fjärde stycket har övertagit från annat företag.

Har företaget tagit ut medel ur den fria sektorn skall under det beskattningsår, då uttaget skett, ett belopp som svarar mot *fyra tredjedelar* av de utbetalade medlen tas i anspråk av den allmänna investeringsfonden för ändamål som avses i 5 § första stycket a)–d).

Har företaget tagit ut medel ur den fria sektorn skall under det beskattningsår, då uttaget skett, ett belopp som svarar mot de utbetalade medlen tas i anspråk av den allmänna investeringsfonden för ändamål som avses i 5 § första stycket a)–d).

14 §⁴

Medel, som har inbetalats till konto för investering, får utbetalas endast

a) i fall som avses i 8 § första stycket,

b) i fall som avses i 9 § första stycket,

c) om allmän investeringsfond i fall som avses i 11 § första stycket a)–g) helt eller delvis har återförts till beskattning,

d) om beslut har meddelats att företaget skall försättas i konkurs,

e) om allmän investeringsfond helt eller delvis har överförts till annat företag och medlen därför skall överföras till annat företags konto för investering eller

f) om företaget för visst beskattningsår inbetalat mer än *tre fjärdedelar* av det belopp som företaget avser att avsätta till allmän investeringsfond eller för vilket avdrag vid taxeringen har medgetts enligt bestämmelserna i 2 §.

f) om företaget för visst beskattningsår inbetalat mer än det belopp som företaget avser att avsätta till allmän investeringsfond eller för vilket avdrag vid taxeringen har medgetts enligt bestämmelserna i 2 §.

Tidigare inbetalade medel skall anses ha utbetalats före senare inbetalade medel.

I fall som avses i första stycket c) skall länsstatemyndigheten på framställning av företaget besluta om utbetalning av medel som svarar mot *tre fjärdedelar* av den återförda fonden i den mån medlen inte tidigare har återgått till företaget. Om hinder inte föreligger får sådant beslut fattas även om taxeringen för det beskattningsår, då återföringen har skett, inte har vunnit laga kraft.

I fall som avses i första stycket c) skall länsstatemyndigheten på framställning av företaget besluta om utbetalning av medel som svarar mot den återförda fonden i den mån medlen inte tidigare har återgått till företaget. Om hinder inte föreligger får sådant beslut fattas även om taxeringen för det beskattningsår, då återföringen har skett, inte har vunnit laga kraft.

I fall som avses i första stycket f) skall länsstatemyndigheten på framställning av företaget besluta om utbetalning av det överskjutande beloppet.

³ Senaste lydelse 1984:1091.

⁴ Senaste lydelse 1986:1333.

1. Denna lag träder i kraft den 31 december 1987.
2. De nya bestämmelserna i 3 § tillämpas första gången vid 1988 års taxering. Äldre bestämmelser tillämpas dock vid denna taxering för företag vars räkenskapsår avslutats före den 31 december 1987.
3. Äldre bestämmelser i 8, 9 och 14 §§ tillämpas om inbetalning av de ifrågavarande medlen till konto för investering har gjorts enligt äldre bestämmelser i 3 §.
4. Har avdrag vid 1988 års taxering medgetts på grundval av den äldre lydelsen av 3 § skall länsskattemyndigheten vid behov underrätta riksbanken om detta. Riksbanken skall vid underrättelse enligt 15 § sista stycket ange om utbetalningen avser medel som inbetalats enligt de äldre eller de nya bestämmelserna i 3 §.

Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt¹ dels att i 2 § 4 mom. orden "96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar" skall bytas ut mot "12 kap. 1 och 3 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar",

dels att i 2 § 8 mom. orden "lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar" skall bytas ut mot "lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar",

dels att i 7 § 5 mom. orden "4 § 1 mom. lagen (1951:309) angående införande av nya lagen om ekonomiska föreningar" skall bytas ut mot "14 § lagen (1987:668) om införande av lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Bestämmelserna i 2 § 4 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt gäller i samma utsträckning som tidigare för fusioner enligt 96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar.

¹ Senaste lydelse av
lagens rubrik 1974:770
2 § 4 mom. 1987:657
2 § 8 mom. 1985:1019
7 § 5 mom. 1986:1307.

Lag om ändring i lagen (1960:63) om förlustavdrag

Härigenom föreskrivs att i 10 § lagen (1960:63) om förlustavdrag¹ orden "96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar" skall bytas ut mot "12 kap. 1 och 3 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988. Bestämmelserna i 10 § lagen (1960:63) om förlustavdrag gäller i samma utsträckning som tidigare för fusioner enligt 96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1983:987 10 § 1987:660.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 oktober 1987

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén

Föredragande: statsrådet Johansson

Proposition om inbetalningskvot vid avsättning till allmän investeringsfond och skatteregler vid fusion mellan ekonomiska föreningar

1 Inledning

Jag avser att i det följande behandla två företagsskattefrågor.

Den första gäller inbetalningen till riksbanken vid avsättning till allmän investeringsfond. Tidigare gällde att det till riksbanken inbetalade beloppet skulle motsvara 50 % av avsättningen. För tre år sedan höjdes denna inbetalningskvot till 75 % (prop. 1984/85:86, FiU 9, SFS 1984:1091). I det följande tar jag upp frågan om en ytterligare höjning.

Den andra frågan gäller inkomstskattereglerna vid fusion mellan ekonomiska föreningar. Bakgrunden är att en ny lagstiftning om ekonomiska föreningar träder i kraft den 1 januari 1988 (prop. 1986/87:7, LU 20, SFS 1987:667–668). Den nya lagen om ekonomiska föreningar innehåller vissa nya fusionsformer i förhållande till 1951 års föreningslag.

I promemorian (Ds Fi 1985:15) Ny banklagstiftning – ikraftträdande m.m. – som har remissbehandlats (se prop. 1986/87:42 bilaga 1) – lämnades förslag till nya skatteregler för fusioner mellan såväl banker som ekonomiska föreningar. I fråga om bankfusionerna ledde förslaget till lagstiftning i våras (prop. 1986/87:42, SkU 40, SFS 1987:657–666) i anslutning till att den nya banklagstiftningen antogs. När nu också beslut om en ny föreningslag har fattats bör en ytterligare komplettering av fusionsskattereglerna göras.

2 Inbetalningskvot vid avsättning till allmän investeringsfond

Mitt förslag: Inbetalningskvoten höjs till ett belopp motsvarande hela avsättningen. Ändringen berör avsättningar som görs i bokslut per den 31 december 1987 och senare.

Skälen för mitt förslag: Ett system med investeringsfonder har funnits i

närmare 50 år. Väsentliga ändringar i reglerna gjordes år 1955. I samband med den översyn av investeringsfondssystemet som skedde i slutet av 1970-talet ersattes lagen (1955:256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning av lagen (1979:609) om allmän investeringsfond, AIL.

De allmänna investeringsfonderna är av frivillig karaktär. Fonderna kan användas av aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker och ömsesidiga skadeförsäkringsanstalter. En avsättning till allmän investeringsfond redovisas hos företaget som en bokslutsdisposition och minskar årets redovisade vinst. Fonden kan sedan utnyttjas för investeringar efter de riktlinjer som regeringen lägger fast i en frisläppsförordning. Regeringen har i dag fattat beslut om ett frisläpp för investeringar i de regionalpolitiska stödområdena och för miljöändamål.

En avsättning till allmän investeringsfond är avdragsgill vid beräkning av såväl beskattningsbar inkomst som underlag för vinstdelningsskatt i den mån avsättningen inte överstiger hälften av årets vinst (före skatt och avsättningen). Vidare krävs en inbetalning till räntelöst konto i riksbanken. Det fanns flera skäl till 1984 års höjning av inbetalningskvoten från 50 till 75 %. Med tiden hade den sammantagna bolagsskattesatsen kommit att överstiga inbetalningskvoten och detta medförde att det även för företag som inte hade några aktuella investeringsprojekt kunde te sig mer förmånligt att göra avsättning till investeringsfond än att betala skatt. Vidare innebar höjningen av inbetalningskvoten att företagen vid investeringstillfället fick ut mer medel från riksbanken. Denna likviditetseffekt ökar typiskt sett företagens intresse att snabbt utnyttja ett rådande frisläpp.

Det är flera faktorer som har betydelse för företagets beslut att avsätta en del av vinsten till investeringsfond. Hit hör investeringsplaner, vinstläge, reserveringsreglerna i stort m.m. En annan sådan faktor är naturligtvis inbetalningskvotens storlek. Någon hämmande effekt har emellertid inte kunnat spåras av höjningen till 75%.

Insättningar på konto för investering i riksbanken och motsvarande avsättningar till allmän investeringsfond vid 1982–1987 års tax. (milj. kr.)

Tax. år	Insättning i riksbanken ¹	Fondavsättning ²
1982	2 125	4 250
1983	2 627	5 254
1984	4 636	9 272
1985	10 581	15 123 ³
1986	9 248	12 331
1987	11 304	15 072

¹ Avser insättningar under januari–juni.

² Avsättningarna har beräknats med ledning av vad som inbetalats på konto i riksbanken.

³ Vid beräkningen har en fördelning på 50 %-insättningar resp. 75 %-insättningar gjorts.

Enligt min mening finns det anledning att åter ta upp frågan om inbetalningskvotens storlek. Med en ytterligare höjning skulle en ännu bättre likviditetseffekt kunna uppnås. En större del än hittills av utgifter för investeringar skulle kunna finansieras av riksbanksmedel. Jag anser därför att inbetalningskvoten bör höjas från 75 till 100 %.

Den åtgärd som jag föreslår skall ses som en justering av nuvarande regler. Jag är inte beredd att här gå in på frågan om investeringsfondernas framtid i svensk företagsbeskattning. Den frågan diskuteras för närvarande i utredningen (1985:06) om reformerad företagsbeskattning.

Höjningen av inbetalningskvoten föranleder ändringar i bl. a. 3 § AIL. I princip bör höjningen slå igenom redan vid 1988 års taxering. Vid denna taxering bör dock undantag göras för företag med räkenskapsår som avslutats före den 31 december 1987. Ett företag som exempelvis har bokslut per den 30 juni 1987 bör således medges avdrag om ett belopp motsvarande 75 % av avsättningbeloppet betalats in till riksbanken.

I 8, 9 och 14 §§ AIL finns bestämmelser om kopplingen mellan den utbetalning som görs från riksbanken och den del av fonden som skall tas i anspråk. Den höjda inbetalningskvoten föranleder följdändringar i dessa bestämmelser.

3 Inkomstskatteregler vid fusion mellan ekonomiska föreningar

Mitt förslag: De särskilda inkomstskattereglerna vid fusioner skall få tillämpas också vid fusioner mellan ekonomiska föreningar enligt 1987 års lag om ekonomiska föreningar.

Promemoriaförslaget: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Har lämnat förslaget utan erinran.

Skälen för mitt förslag: En fusion innebär att ett eller flera företag för över sina tillgångar och skulder till ett annat företag och i samband därmed upplöses utan likvidation. Oftast sker fusionen som *absorption*, dvs. ett företag går upp i ett annat företag. Vid *kombination* övertar ett nybildat företag tillgångarna och skulderna.

I 14 kap. 1 och 8 §§ resp. 14 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385), ABL, regleras de båda fusionsformerna absorption och kombination. Det helt dominerande antalet fusioner mellan aktiebolag sker i den formen att ett helägt dotterbolag går upp i sitt moderbolag (14 kap. 8 § ABL). Fusioner mellan ekonomiska föreningar har hittills kunnat ske bara i den formen att en förening gått upp i en annan förening enligt bestämmelserna i 96 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar.

Vissa typer av fusioner kan enligt särskilda regler genomföras utan att de deltagande företagen träffas av någon inkomstskatt och utan att deras skattemässiga situation förändras i övrigt. Bestämmelser om detta finns i 2 § 4 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SIL, men också i lagen (1960:63) om förlustavdrag och i ett antal fondförfattningar. En förutsättning för att bestämmelserna skall vara tillämpliga är att inget av de deltagande företagen bedriver handel med fastigheter eller – med vissa undantag – penningrörelse. En närmare beskrivning av bestämmelserna finns i prop. 1986/87:42 s. 27 ff.

Under våren har riksdagen fattat beslut om nya banklagar (SFS 1987:617-

621) och en ny föreningslag (SFS 1987:667). Gemensamt för dessa lagar är att nya fusionsformer har tillskapats. Bl. a. skall banker resp. föreningar kunna fusioneras såväl genom absorption som kombination. En annan nyhet är att en bank eller en förening genom fusion skall kunna gå samman med ett helägt aktiebolag.

Beslutet om nya fusionsregler för banker följdes upp med kompletteringar av skattereglerna. Till kategorin av fusioner som omfattas av 2 § 4 mom. SIL hör således nu fusioner mellan bankaktiebolag, mellan sparbanker och mellan föreningsbanker. Det har ingen betydelse om fusionen sker genom absorption eller kombination.

I det tidigare lagstiftningsärendet framhöll jag att det inte var påkallat med någon allmän översyn av inkomstskattereglerna vid fusion utan att det endast gällde att göra de kompletteringar som föranleddes av den nya banklagstiftningen. Vidare framhöll jag att en ytterligare komplettering borde göras när förslaget till ny föreningslag antagits av riksdagen.

Enligt min mening bör – i konsekvens med vad som numera gäller för t.ex. föreningsbanker – fusioner mellan vanliga ekonomiska föreningar omfattas av bestämmelserna i 2 § 4 mom. SIL oavsett om fusionen sker på så sätt att en förening går upp i en annan förening eller så att en nybildad förening tar över två eller flera överlåtande föreningars tillgångar och skulder. Hänvisningen i 2 § 4 mom. SIL bör alltså gälla både 12 kap. 1 § och 12 kap. 3 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Av den nya banklagstiftningen och den nya lagen om ekonomiska föreningar följer att ett helägt dotteraktiebolag kan fusioneras med ett moderföretag som är bankaktiebolag, sparbank eller föreningsbank resp. ekonomisk förening. I prop. 1986/87:42 ställde jag mig avvisande till att göra reglerna i 2 § 4 mom. SIL tillämpliga på fusion mellan en bank och dess dotterbolag. Motivet till detta var bl. a. att en fusion där moderföretaget är en sparbank eller en föreningsbank (en typ av ekonomisk förening) innebär att tillgångar förs över från ett dubbelbeskattat subjekt till ett subjekt som beskattas enligt andra principer. Samma resonemang kan föras här och reglerna i 2 § 4 mom. SIL bör därför inte omfatta fusioner mellan en vanlig ekonomisk förening och dess helägda dotterbolag.

För närvarande gäller enligt 10 § lagen (1960:63) om förlustavdrag att den övertagande föreningen får utnyttja den överlåtande föreningens förluster endast om båda föreningarna är kooperativa i den mening som avses i 2 § 8 mom. SIL. Denna förutsättning bör gälla även fortsättningsvis.

De nya bestämmelserna bör träda i kraft samtidigt som den nya föreningslagen, dvs. den 1 januari 1988.

4 Upprättade lagförslag

Prop. 1987/88:51

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1979:609) om allmän investeringsfond,
2. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
3. lag om ändring i lagen (1960:63) om förlustavdrag.

Förslagen är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

5 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

